

'Als ik een bel hoorde begon ik te sprinten'

Cor Hosmus levende wielerlegende

Door LEO HELS

ARNHEM - De nadering van het 75-jarige jubileum van RTC RETO roept automatisch bij veel Arnhemse wielervrienden enige weemoed naar het verleden op. Naar de tijd bijvoorbeeld dat een talentvolle jonge Arnhemse wielrenner menig sterk beroepsrenner angst inboezemde. De nu 80-jarige Cor Hosmus vierde zijn grote successen in de jaren '33-'38. Een alleskunner. Hosmus reed alles: op de weg, op de baan, veldritten. Nog mooier: hij won ook bijna alle wedstrijden waar hij aan de start verscheen. Omdat hij kon sprinten en achtervolgen, en omdat hij altijd kon bogen op een perfecte basisconditie.

Hij was er in 1933 plotsklaps. 'Cor Hosmus is uit de lucht komen vallen', kopte een krant in die tijd. Overgehaald door een collega voeger om te gaan wielrennen. Twee dagen nadat hij zijn eerste racefiets kocht, 82 gulden, stond hij al aan de start bij een wedstrijd voor amateurs en nieuwelingen in Zutphen. Niet alleen om de steer te proeven. Nee, de 18-jarige Hosmus schudde die dag in Zutphen iedereen van zich af. Zijn eerste triomf. Hosmus was een fietsgek. Niet alleen in wedstrijden. 'In 1935 was ik als voeger enkele maanden betrokken bij de restauratie van een kerk in Leeuwarden. Stapte ik maandagmorgen om vier uur in Arnhem op de fiets en was ik om negen uur in Leeuwarden. Woensdagavond reed ik dan weer terug naar Arnhem, om de volgende morgen weer om vier uur te vertrekken. Mijn collega's in Leeuwarden begrepen er niets van.' Als opgroeiende jongen had Hosmus zich aangemeld bij krachtsportvereniging Achilles. 'Worstelen en jongleren, deed ik daar. Ja, toen ik met wielrennen begon had ik een getraind lichaam.'

Arnhem
20 jan '96

▲ Huldiging na een gewonnen veldrit in 1935. Hosmus wordt aan zijn rechterzijde geflankeerd door moeder Wies. Op de foto (direct rechts naast de man die Hosmus feliciteert) is ook een andere Arnhemse renner, Gerrit Enklaar, herkenbaar. (Foto archief Cor Hosmus)

Onafhankelijke

In 1935 liet Hosmus zich inschrijven als onafhankelijke. 'Ik vond het te riskant om beroepsrenner te worden, sponsors waren er in die tijd niet. Als onafhankelijke mocht je zowel bij de amateurs als bij de profs meedoen. Dat leek me wel wat, dan kon ik switchen. Ik wilde in die tijd toch al alles rijden wat er te rijden was.' Bij de vraag welke overwinning hem het meest bijstaat hoeft Hosmus niet lang na te denken. 'In 1936, de Ronde van Tilburg voor beroepsrenners, ik heb hier nog een erepenning van de gemeente liggen. Ik weet nog dat er zowel voor mij als voor Gerrit Enklaar, een goeie renner van RETO waarmee ik in die tijd ook veel koppelwedstrijden reed, een bus met supporters was megekomen. Hij viel uit, en toen gingen al zijn supporters voor mij juichen. Prachtig.' Het deel-

nemersveld in Tilburg mocht er zijn. 'Daar reden jongens als Aad van Amsterdam, de gebroeders Vroomen, Jan Gommers, Kees Pellenaars, Valentijn, Theo Middelkamp, Slaats en een groep Belgen met onder meer Silvere en Romain Maes.' Hosmus lapt alle reputaties aan zijn laars. 'Ik had in die dagen een verschrikkelijke conditie, wanneer het nodig was demarreerde ik.' Onder impuls van Hosmus formeerde zich na 75 van de 120 kilometer een sterke kopgroep van acht man. Maar Hosmus vond acht te veel, hij ging er met Jan Gommers vandoor. 'Joris van de Bergh schreef in de krant dat ik Gommers met banddichte in de sprint klopte. In werkelijkheid waren het vijf fietslengten.' Hosmus legde 120 km af met een gemiddelde van 43 km per uur. Met een verzet van 49-16. Ruim 30.000 mensen zagen de absolute outsider winnen.

Moeder Wies

De Ronde van Tilburg was voor die tijd een goed gedoteerd criterium. 'Ik had vooraf uitgerekend dat ik met een 20e plaats nog een tientje zou verdienen. Nu won ik 150 gulden plus nog eens 40 gulden aan premies. Ik werd volledig uitbetaald in losse gulden. Die klieperde ik allemaal in de tas van mijn moeder. Zij was vroeg weduwe geworden en ging in het weekeinde altijd met mij mee naar de wedstrijden.' Moeder Wies Hosmus reisde na afloop naar Arnhem terug. Zoon Cor bleef nog een week in Tilburg voor huldigingen en koppelwedstrijden. Mer veel dagdromerij. Wat zou hij allemaal met die berg gulden gaan doen? Hosmus: 'Na een weekje Tilburg ben ik op de racefiets naar Arnhem teruggereden. Ik was er uit, ik zou een kostuum kopen. Een echt mooi pak had ik nog nooit gehad. Maar het liep anders. Toen ik thuis voor deur stond zei mijn moeder: 'Cor, doe je ogen eens dicht dan zal ik je eens iets heel moois laten zien.' De hele woonkamer stond vol

Jaap Eden en zijn Arnhemse fietsbellen

Arnh. Cr. 23/2 '96

Met Jaap Eden liep het slecht af, zo blijkt uit een prachtig boekje over deze 'Allerbeste Wereldkampioen uit de Geschiedenis van de Sport' dat onlangs is verschenen. Maarten Moll beschrijft hierin hoe de vrolijke, oersterke Japie uit Groningen tussen 1893 en 1896 drie wereldtitels op de schaats en twee wereldtitels op de fiets veroverde. Daarna ging er veel mis.

Van zaken had de grote kampioen in ieder geval geen verstand. Dat bleek bijvoorbeeld in de rijwielzaak in de Arnhemse Ketelstraat, die Jaap daar ooit dreef met zijn compagnon Frits Grund. Moll citeert een verhaal van de sportjournalist Leo Lauer, een tijdgenoot van Jaap:

Als Grund er niet was en Jaap moest op de zaak passen was Jaap er ook niet. Of de volgende dialoog speelde zich tussen beide firmanten af:

„Nog iets geweest Jaap?” Dat vroeg Grund, Jaap gaapte.

„Ja 'n Belletje verkocht!”

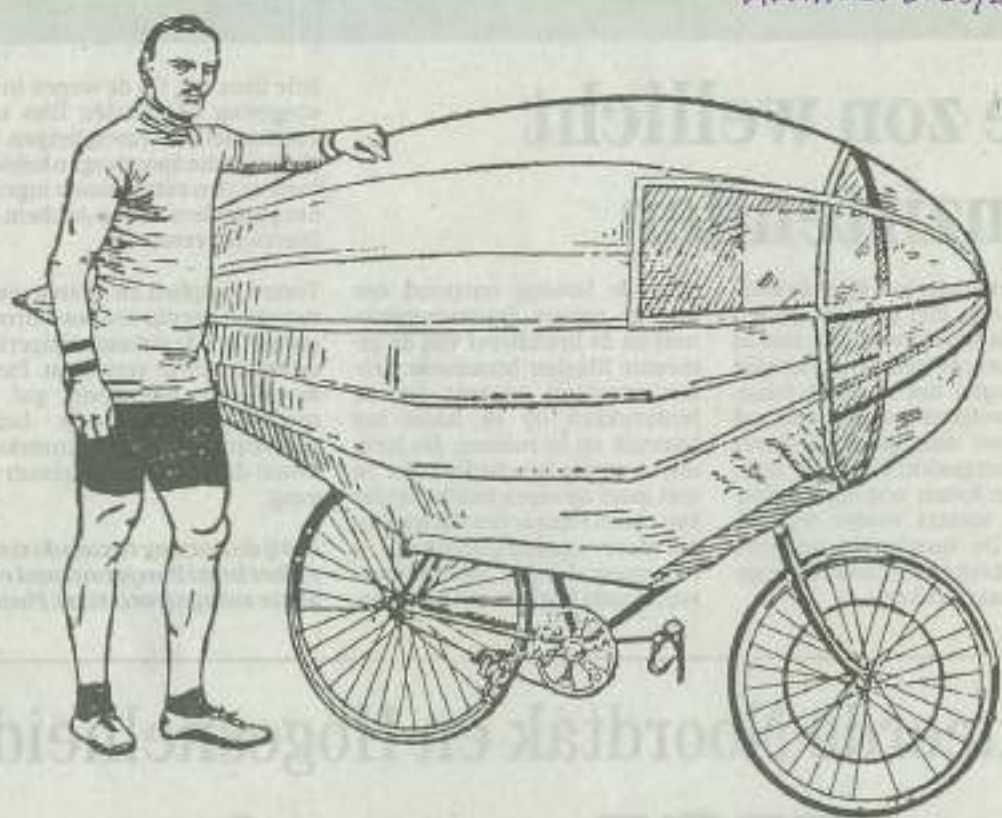
„Wat voor belletje?”

„Een Baby-belletje!” gaapte de compagnon weer.

„Een Baby-belletje van drie vijftwintig?”

„Van... drie vijftwintig?” gaapte Jaap nu verward, en hij keek Grund met ware oogknikkers aan. En het bleek dat de leeuw op de baan, de sukkel in den winkel, den koper voor een gulden vijftig met z'n ring-ring had gelukkig gemaakt! Dat gebeurde niet één keer. Dat was schering en inslag...

De Arnhemmers zagen Jaap met de fiets aan de hand naar de wielersbaan lopen, die op het sportterrein bij Klarenbeek aan de Velperweg lag. En dat terwijl hij in de winkel zou moeten staan. Maar niemand nam dat de wereldkampioen kwalijk. Jongens hingen iedere avond om de baanhekken bij Klarenbeek heen om de training van grote wielrenners als Jaap te zien. Als 'de grote' hen

♦ Wie Jaap Eden wilde verslaan moest goed uit de hoek komen. Hier de torpedofiets waarmee Jan de Crasto in 1914 tegen het tandempaar Jaap en Eden en Jan Tulleken reed. (Illustratie uit 'Jaap Eden')

onderweg op de Velperweg groette, deden ze 's nachts geen oog meer dicht van de opwindig.

Moll vertelt ons niet waar de rijwielzaak van Jaap Eden en Frits Grund in de Ketelstraat heeft gestaan. Wel blijkt uit oude adresboeken in het gemeentearchief dat Grund met zijn zaak ('Velodrome Arnhem') sinds 1896 veel van adres veranderde: Willemsplein 18, Koningsplein 1, Driekoningenstraat 21. Het adres in de Ketelstraat kan ik maar niet vinden. Wel stond er op de hoek van de Zwanenstraat en de Ketelstraat in 1920 - veel later dus - een zaak geregistreerd van Jan F. Polder van de Firma H.J. Alderkamp:

„Bonds Motor en Rijwielhersteller, vertegenwoordiger voor Arnhem der ADEK-rijwielen". Met Grund ging het toen inmiddels behoorlijk voor de wind: de zakenman had een automobielhandel aan de Steenstraat 18 geopend en bezat een garage verderop aan de Velperweg.

Hoe anders verging het Jaap Eden! Tijdens wielervedstrijden leerde hij omstreeks de eeuwwisseling het mondaine Parijs kennen. Daar schijnt hij meer dan ooit verslingerd te zijn geraakt aan drank, vrouwen en sigaren. Later zag het publiek hem in Arnhem op een tandem de wielersbaan op komen, met een jonge Parisienne

in korte broek achterop. „Dat kan nooit goed gaan", fluisterden Arnhemmers elkaar toe. Na het einde van zijn sportcarrière volgden er voor Jaap twaalf ambachten en dertien ongelukken. Vlak voor het einde van zijn leven in 1925 trof sportjournalist Lauer de exkampioen als bedelende zwerfver op straat aan. Moll over Eden: „Zuinig, zoals Hennie Kuiper, Joop Zoetemelk en andere toppers, is hij bepaald niet geweest. Niet op zijn lichaam, niet met zijn geld".

Auteur: Maarten Moll. Titel: Jaap Eden - wereldkampioen op de schaats, wereldkampioen op de fiets. Uitgever: Thomas Rap, Nederlandse Sportbibliotheek. ISBN 90-6005-356-7.

Arnh. Cr.
29/2-'96

Adriaan Bax masseerde Jaap Eden

Rijwielhandelaar Adriaan Bax was voor korte tijd de masseur van Jaap Eden. Dat blijkt uit een reactie die ik deze week ontving van de heer C. van Elden uit Arnhem naar aanleiding van mijn bespreking van het boek over Jaap Eden van Maarten Moll. In dat boek was een komische passage opgenomen over de verwickelingen rond Jaap Eden in de rijwielzaak van zijn compagnon Grund.

De heer Van Elden schrijft: „Frits Grund (geboren in 1871 te Rotterdam) was behalve rijwielhandelaar in de Ketelstraat van 1890 tot 1895 amateurwielrenner, die diverse overwinningen boekte op de driewieler en op de zogenaamde 'safety'. Toen op 13 juni 1891 de eerste Arnhemse wielbaan werd geopend nam Jaap Eden zijn intrek bij hem met het doel op de destijds in binnen- en buitenland hooggeroemde

Arnhemse baan te kunnen trainen. Blijkens een advertentie in het boek 'Arnhem, omstreeks het midden van de vorige eeuw' door A. Markus had hij in 1907 een garagebedrijf op het adres Velperweg 24. Tien jaar later adverteerde hij in het boek 'Een halve eeuw wielersport' door George J. Hogenkamp met een soortgelijk bedrijf aan de Steenstraat 58. Verder was hij de leverancier van de eerste auto van prins Hendrik en instructeur van diens chauffeur.

Ten tijde van Jaap Eden's verblijf in Arnhem werd hij gemasseerd door Adr. Bax, die in 1904 na zijn huwelijk met de dochter van rijwielhandelaar H.J. Alderkamp voor zichzelf begon in de Mariëburgstraat. Bax genoot verder faam als kunstwielrijder, waarover hij in 1918 in het 'Rijwiel- en Motor-Organ' een serie artikelen schreef. Behalve dat was hij ook nog

brandmeester en beheerder van het ANWB-bondsmuseum”.

In 'Duivels huis' maakte ik verder gewag van mijn speurtocht naar de rijwielzaak van Jaap Eden en Frits Grund in de Ketelstraat. Daarbij stuitte ik op een rijwielzaak op de hoek van Ketelstraat en de Zwannenstraat die in 1920 geregistreerd stond op de naam van Jan F. Polder van de Firma H.J. Alderkamp. De heer Van Elden vond in een aflevering van het Rijwiel- en Motor-Organ uit 1918 een passage over de heer Polder waaruit blijkt dat deze „Arnhemse sportbroeder” een druk leven had. Het blad meldde dat Polder op zondag 14 juli s' morgens „Leiding der controle” optrad bij het wegkampioenschap wielrennen en 's middags de zwemwedstrijden van 'Neptunus', won. Daarna dook hij nog even naar de pop in een tijd van 40 seconden. Tenslotte reikte hij na afloop van al

de wedstrijden nog de prijzen uit met een paar toepasselijke woorden aan de winnaars.

Het blad wist verder te melden dat Polder ook nog eens bezig was met trainingen voor het afstandzwemmen. De Kampioenschappen in Gouda, Utrecht, Amsterdam en Zeist lagen voor hem in verschiets. Op de koop toe was Polder ook nog eens tot voorzitter benoemd van het district Arnhem en omstreken van de 'Nederlandschen Krachtsport-bond'.

Bij de boekbespreking in 'Duivels huis' stond vorige week ook een illustratie van een fiets van een concurrent van Jaap Eden. „Dat is een nauwkeurig nagetekende foto van de Duitse stayer Arthur Stellbrink”, vertelt de heer Van Elden. „Het enige dat hieraan ontbreekt is de naam van de constructeur Görlicke die bij het origineel op de ombouw prijkt”.

Adriaan Bax en Jaap Eden (3)

A.C. 7/3 - '96

Oud-plaatsvervangend commandant van de brandweer P. Bax stuurde mij naar aanleiding van het verhaal onder de kop 'Adriaan Bax masseerde Jaap Eden' een kopie toe van het 'rijbewijs als beroepsrenner' van zijn grootvader Adriaan Bax. Bax was al op een leeftijd van achttien jaar beroepsrenner, zo schrijft zijn oudste kleinzoon, „Het is dus niet verwonderlijk dat hij contacten met Jaap Eden had. Beiden reden op de Arnhemse baan”.

Het rijbewijs van de Algemene Nederlandsche Wielrijdersbond is uitgeschreven op 14 augustus 1887 en bepaalt dat beroepsrenners niet mogen „uitkomen tegen amateurs en nimmer tegen

rijders in Nederland woonachtig, die niet voorzien zijn van een geldig rijbewijs”.

In 'Duivelshuis' maakte ik ook gewag van de vroegere rijwielzaak van Jan F. Polder van de firma H.J. Alderkamp op de hoek van de Ketelstraat en de Zwanenstraat. De heer Bax voegt hieraan toe: „De rijwielhandelaar H.J. Alderkamp had drie dochters en bovendien twee medewerkers, Jan Polder en Adriaan Bax. Beide heren zijn getrouwd met een dochter van hun baas, Jan Polder en Adriaan Bax waren dus zwagers. Jan Polder heeft de zaak van zijn schoonvader voortgezet en Adriaan Bax begon, met Alderkamps dochter Hendrika, voor zichzelf in de Mariëburgstraat”.

Veel toprenners timmerden in Arnhem aan de weg

Arnh. Cr. 1996

Paasberg is nostalgie geworden

Door LEO HEUS

ARNHEM - Hij stond nog wel op de officiële districts kalender 1996 van de KNWU: '09-06. Arnhem-Paasberg cri'. De Wielerronde van De Paasberg, een criterium voor elite, neo-amateurs, cyclospor-tieven, veteranen, recreanten en dagkaarthouders. Maar dat was een misverstand. De Ronde van De Paasberg, een begrip voor regionale wielersporters, is niet meer. Voorlopig moet Arnhem het alleen nog doen met de Ronde van Elden.

Menig Arnhemmer zal een traantje hebben weggepinkt bij het overlijden van De Paasberg. Reto zat er al enige tijd mee in de maag. Over de toestroom van jonge leden wordt niet geklaagd, maar aan het organisatorisch kader is de afgelopen jaren fors geknaagd. Bovendien, aldus Ferry Bervoets, voorzitter van de renafdeling van Reto: „De Ronde van De Paasberg werd een verliesge-vende zaak. Het ging Reto te veel kosten. Te weinig inkomsten, te weinig sponsors.“

Eén van die Arnhemmers die bij dit nieuws met weemoed te maken kreeg is Cor van Elden. Vanaf de beginjaren zestig was hij in veel hoedanigheden betrokken bij de wielersport: als secretaris van Reto, als journalist, als jurylid en als consul van het district Gelderland van de KNWU. „Ik vind het schandalig dat deze ronde verdwijnt. Er zullen wel redenen voor zijn, maar in een stad van 135.000 inwoners moet het toch geen probleem zijn om zo'n wedstrijd in stand te houden. Vroeger waren er in Arnhem wel vier criteriums, in Malburgen bijvoorbeeld en zelfs eentje in de binnenstad.“ Van Elden kan zich de eerste editie in 1951 ('van alle 45 heb ik er misschien twee gemist') nog goed voor de geest halen. „Gewonnen door Matthieu Sonnemans uit Geldrop. Een kennis van me is 'm onlangs nog ergens in Brabant te-

gegekomen. Hij had een ronde voorsprong. Het was een barre race. Tijdens de wedstrijd voor amateurs was er een enorme wolkbreuk. Onderaan de Vondellaan kwam het water tot aan de naven van de fietsen. Maar alles is gewoon doorgegaan.“ Wielrennen sprak in die beginjaren tot de verbeelding. Van Elden: „Tienduizend mensen aan de kant. De mensen vonden zo'n wielersport prachtig. Het was ook redelijk nieuw, voor de oorlog had je vooral wedstrijden op de baan. Toen werd er ook nog entree geheven. Dat kon op een gegeven moment niet meer. Aan de Kloosterstraat heb je tientallen paadjes waar-over jongens stiekem op het parcours wisten te komen. Later is het allemaal teruggelopen met de belangstelling. Er zijn te veel andere evenementen gekomen, ook het aantal vrijwilligers waar je als organisatie over kunt beschikken is teruggelopen.“

Hij is niet meer bij de wielersport betrokken, maar zijn ringbanden met statistieken en informatie worden nog wekelijks aangevuld. De winnaars van de Ronde van De Paasberg kan hij direct opsommen. Die galerij is illustratief voor de rijke historie van De Paasberg. In 1955 mocht Ab Geldermans, zes jaar later vijfde in de Tour de France en ook winnaar van Luik-Bastenaken-Luik, zich laten bejubelen. „Vijftien jaar na

♦ Een beeld dat tot het verleden behoort. Een langgerekt peloton in de Ronde van De Paasberg. (Foto Cees Moolij)

Sonnemans hadden we er weer een die won met een ronde voorsprong. Fedor den Hertog, en dat dus écht een fenomeen. De overmacht waarmee die de rest van het veld op achterstand was gigantisch.“

Arie Hassink triomfeerde in '69 en topschaatser Rudie Liebrechts haalde twee jaar achtereen, '71 en '72, uit op De Paasberg.

Leo Peelen

In '74 diende Henk Lubberding zich in Arnhem aan als grote belofte. In '76 waren er ruikers voor de huidige bondscoach van de KNWU, Herman Snoeyink. De Apeldoornse ijzervreter Gerrit Möhlmann voelde zich op De Paasberg altijd in zijn element. Dat was goed voor drie zeges: '78,

'83 en '84. Daar tussendoor, in '79, glipte de latere wereldkampioen veldrijden Henny Stamsnijder nog een keer als eerste over de meet. Arnhem mocht in '88 voor de eerste maal een eigen inwoner als winnaar huidigen; Leo Peelen. 'Zilveren Leo' had in '84 en '85 al op de deur van De Paasberg geklopt door respectievelijk de nieuwelingen- en juniorenkoers te winnen. Schaatsmarathonspecialist Lammert Huitema trok in '89 en '91 aan het langste eind. Ook in de andere categorieën vermeldt de erelijst gerenommeerde namen. Jan Janssen in 1956 bij de aspiranten, Henk Poppe (later in Leicester etappewinnaar in de Ronde van Frankrijk en momenteel uiterst succesvol bij de veteranen) in '67 bij de aspiranten en '69 bij de nieuwelingen. Gert-Jan Theunisse was in '81 de rapste junior.

Vormalig Reto-lid Arian Kull stond bij diverse edities van de Ronde van de Paasberg aan de start. „Bij de aspiranten, nieuwelingen en junioren. Keed er zelfs prijs, al zat een overwinning er nooit echt in. Het parcours was natuurlijk schitterend, lekker geaccidenteerd. Maar ja, Arnhem heeft helaas geen wielercultuur, echte sfeer ontbrak. Daarvoor moest je de rivieren over. Naar Brabant en Limburg. De meeste toeschouwers rond het rondje Paasberg behoorden twintig jaar geleden al voor het grootste deel tot de familie en directe vriendenkring van de deelnemers. Tegen die achtergrond kon je natuurlijk geen entree heffen. Dat is nu in Nederland zelfs al niet meer mogelijk voor een koers van professionals. Als je dat doet komt er helemaal geen hond meer kijken.“

Bij de consul van de wielrijders

Op de hoek van de Van Pallandtstraat en de Amsterdamseweg bevindt zich tegenwoordig de winkel van de Beeldengietery. Een winkel dus, die zich richt op de verkoop van alle mogelijke beelden waarmee mensen hun tuin of woning kunnen versieren. In vroeger tijden zetelde in het pand de ANWB, zo blijkt uit een artikel uit 1908 in het maandschrift 'Op de Hoogte', dat ik dezer dagen in de bibliotheek aantrof.

De Algemene Nederlandse Wielrijders Bond hield zich in die tijd nog hoofdzakelijk bezig met de bespreking van rijwielen in allerlei soorten en maten. De heer C.L.F. Sarlet schreef destijds in 'Op de Hoogte' over het consulaat van de ANWB in Arnhem naar aanleiding van het 25-jarig bestaan van de bond. Hij toonde zich vol lof over de consul die daar leiding gaf aan de ANWB. „Een man van gewicht is de heer D. Fockema te Arnhem, de hoofdconsul die, we zouden haast zeg-

gen, uitsluitend leeft en werkt voor de bond. Hij is een vraagbaak voor ieder, die een tocht wil maken in en buiten ons land. Vandaar dat geen inwoner van Nederland is te vinden, die zo de wegen en plaatsen op zijn duimpje kent als Fockema, die men zoo graag met den vertrouwelijke naam 'Daan' bespreekt. Want hoe buitengewoon zijn gaven en zijn plichtsbetrachting mogen zijn, de hoofdconsul is een gemoedelijk, gezellig en joviaal man.”

† Het vroegere consulaat van de ANWB op de hoek van de Van Pallandtstraat en de Amsterdamseweg. (Foto 'Op de Hoogte' collectie bibliotheek Arnhem)

Daam Fockema (2)

De naam van de voormalige ANWB-consul Daam Fockema viel al eerder in 'Duivelshuis' naar aanleiding van een foto van het oude consulaat op de hoek van de Amsterdamseweg en de Van Pallandtstraat aan het begin van deze eeuw.

De heer C. van Elden schrijft mij in aanvulling hierop het volgende: „Van Fockema is ver-

der bekend dat hij op de fiets toertochten maakte naar Parijs, München, Wenen, Boedapest en grote delen van Frankrijk, Zwitserland, Italië en Engeland. Hierbij maakte hij veel vrienden.

Het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog zou hem daardoor zo hebben aangegrepen dat hij kort hierna overleed”.

VRIJDAG 7 FEBRUARI 1997

De helden van Elden (2)

„Misschien moeten ze in Elden eens overwegen om een soort 'heldengalerij' te openen”, schreef ik vorige week in Duivelshuis naar aanleiding van een artikel in het cultuurhistorisch tijdschrift 'Het Gelders Erfgoed' over de betere sportmannen van Gelderland.

'Gelders Erfgoed' wees erop dat in Elden, onder de rook van Arnhem, zijn hele leven lang Wim Meyerink gewoond had, een fruitkweker die liefst acht maal de Elfstedentocht heeft uitgereden en zich verder ook nog bezig hield met voetbal en wielrennen. Naar aanleiding van dit stuk schreef C. van Elden mij enige aanvullende informatie over Wim J. Meyerink.

Over Meyerinks prestaties als wielrijder vertelt Van Elden het volgende: „Op 23 juli 1922 werd Meyerink tweede in de door zijn vereniging RETO uit Arnhem georganiseerde Ronde van de Veluwe bij de nieuwelingen. In hetzelfde jaar behoorde hij ook tot het team van RETO dat de zoge-

naamde Stedenbekerrit won en de zevende plaats veroverde in het Clubkampioenschap van Nederland, samen met P. Moens, R. Krikke, J. Coops, G. Stout en P. Korstanje. Laatstgenoemde was trouwens ook een Eldenaar, die in dit jaar clubkampioen werd van zijn vereniging, vóór Meyerink.”

Van Elden voegt hieraan toe: „Korstanje won dit jaar ook de Elfstedentocht in Overijssel (met op de vijfde plaats Meyerink) en werd derde in het Nederlands kampioenschap. Achter Herman Verburgh uit Nijmegen en de Arnhemmer Willem Reinhard finishte Meyerink in 1927 als derde in het kampioenschap van Gelderland”.

De helden van Elden

Misschien moeten ze in Elden eens overwegen om een soort 'heldengalerij' te openen. Met namen van Eldenaren die iets voor het dorp en Nederland hebben betekend.

Het cultuurhistorisch tijdschrift Het Gelders Erfgoed biedt al een eerste suggestie. Want wat lees ik daar? „In Elden, onder de rook van Arnhem, heeft zijn hele leven lang Wim Meyerink gewoond. Een bescheiden man, maar wel een pur sang sportman. Geboren in 1901 heeft deze fruitkweker zich bezig gehouden met voetballen, wielrennen en schaatsen.”

Meyerink heeft liefst acht maal de Elfstedentocht uitgereden. „De eerste keer in 1929”, aldus Gelders Erfgoed. „Een loodzware tocht. Bij deze tocht, die hij reed op pas aangeschafte schaatsen met veel te dure ijzers, werd hij zowaar vijfde. Geen enkele Gelderse rijder heeft ooit zo'n hoge klassering gehaald. Aan alle tochten tot 1986 heeft hij meegedaan en ze ook uitgereden, de laatste als toertochtrijder. De tocht van 1963, de zwaarste van alle, durfde hij niet meer aan.”

Sportcafé bij RETO/Thialf

ARNHEM - Het Arnhemse Courant Sportcafé gaat maandag op bezoek bij de Arnhemse wielervereniging RETO en de schaatsvereniging Thialf. De twee clubs openen die dag hun gezamenlijk onderkomen op het sportpark 't Cranevelt.

Het clubgebouw - voorheen het onderkomen van de atletiekvereniging CIKO'66 - is in de afgelopen maanden ingrijpend opgeknapt. Maandag wordt het officieel geopend door directeur J. Woldendorp van de gemeentelijke dienst Cultuur, Educatie, Welzijn en Sport.

Dat gebeurt om 19.00 uur. Om 20.00 uur begint het Arnhemse Courant Sportcafé-programma, waarin Woldendorp wordt geïnterviewd over de gemeentelijke visie omtrent het samen optrekken van RETO en Thialf. Ook RETO-voorzitter Rob de Bruin en zijn collega Peter Boer van Thialf laten zich daarover uit.

In het sportcafé komen voorts aan het woord RETO-erlid Cor van Elden en Fair Play-vertegenwoordiger T. Hendriksen. Ook wordt vooruit gekeken naar de plannen Cranevelt 2000, waarin de toekomst van het sportcomplex gestalte wordt gegeven.

In de sportkuis komen teams van RETO en Thialf tegen elkaar uit.

RETO-THIALE-NIEUWS

Uitgave ter gelegenheid van de opening clubhuis RETO/Thialf

Juni 1998

RETO

Ren- en Toeristenclub Oosten
opgericht 24 oktober 1920

AJC THIALF

Arnhemsche IJclub Thialf
opgericht 1 januari 1913

Verleden

Mogelijk zijn de moeilijke tijden in en direct na afloop van de wereldoorlog 1914-1918 aanleiding geweest om in 1920 in hotel restaurant Riche te komen tot de oprichting van een wielervereniging: de Ren- en Toeristenclub Oosten, "RETO". De wet verbodt in die tijd het houden van wegwedstrijden, dus bestonden de activiteiten uit het houden van betrouwbaarheids- en vaardigheidsritten. Vanaf 1924 werden door de diverse besturen van RETO pogingen ondernomen om in Arnhem te komen tot een wielercours, wat uiteindelijk uitmondde in het realiseren van een wielersbaan in 1933. In 1937 werd de wielersbaan gesloten, mede door het steeds populairder worden van wegwedstrijden. Door de Duitse inval in 1940 voerde RETO tot 1949 een 'slapend bestaan'. Vanaf 1949 ontplooidde RETO vele activiteiten zoals wegwedstrijden, veldritten, wielerrondes en toertochten. De bekendste wedstrijd/toertocht is wel de ronde van Arnhem, ook bekend als de ronde van de paasberg en de Airborne fietstoertocht. Door de diverse gelegingen van de vereniging werd er, in de jaren dat er grote landelijke rondes Arnhem aandeden, medewerking verleend aan de organisatie. Vanaf 1972 worden de trainingen op het trainingsparcours op Papendal gehouden. Het eerste clubhuis werd geopend in 1977 waar men tot 1996 terecht kon.

Verleden

Een ongeluk bij het schaatsen op het natuurijs van de "PRAETS" (Elden) in 1913 was de aanleiding tot het oprichten van de AJC Thialf. Op 23 november 1914 werd koninklijke goedkeuring verkregen. De eerste natuurijsbaan van Thialf was gelegen aan de Dullertstraat waar men een terrein had dat bij vorst onder water gezet kon worden. De doelstelling van Thialf was en is om alle Arnhemmers een veilige schaatsgelegenheid te bieden. Het moest een volksijsbaan zijn. Enkele activiteiten uit de begin jaren waren het hardrijden, schoonrijden, ijs-hockey, gekostumeerd rijden, boerenbruiloft e.d. Tijdens de ijsperiodes was de leiding in handen van een baanwachter welke de bevoegdheid had van onbezoldigd veldwachter. In 1926 werden er door het bestuur plannen gemaakt tot realisatie van een zwembad. Door medewerking van de AKU en de Arnhemse bevolking werd in 1927 een stuk grond aangekocht waar in 1930 een openluchtzwembad gebouwd werd. Het zwembad is in de jaren negentig aan de gemeente Arnhem overgedragen. Ijsbaan en zwembad hebben in de veertiger jaren erg geleden onder de tweede wereldoorlog. Nadat het terrein aan de Dullertstraat bestemd werd voor woningbouw werd een nieuw terrein betrokken aan de Merwedestraat, waar Thialf tot 1985 haar ijsbaan had. Vanaf 1985 werd de sintelbaan op 't Cranevelt de ijsbaan van Thialf. Deze accommodatie was eigenlijk niet geschikt als ijsbaan, zodat Thialf plannen heeft ontwikkeld om de sintelbaan om te bouwen tot een multifunctionele accommodatie ten behoeve van de schaatssport. Deze plannen zijn in 1994 in samenwerking met de gemeente Arnhem gerealiseerd.

Heden

In 1992 is RETO van een wielervereniging omgevormd tot een omnivereniging bestaande uit een renafdeling, een toer-afdeling en een jeugdafdeling, elk met een eigen bestuur en met een overkoepelend algemeen bestuur. RETO is lid van de KNWU en de NTFU en heeft tot doel om de wielersport in al zijn facetten te populariseren. Hiervoor worden o.a. trainingen onder deskundige leiding, wedstrijden en toer-tochten georganiseerd. Vanaf 1997 is RETO gevestigd op het sportpark 't Cranevelt te Arnhem.

Secretariaat RETO:

Wielrenafdeling en jeugdafdeling
Fr. Langenkamp
Johan de Wittlaan 319
6828 XN Arnhem
tel. 026-4424639

Toerafdeling

H. Bruin
Leeuwerikstraat 5
6921 KL Duiven
tel. 0316-267937

Heden

Thialf is lid van de KNSB en exploiteert de natuurijsbaan, 't Cranevelt. Het organiseert schaatstrainingen op natuur- en kunstijs onder deskundige leiding. In de zomer wordt de natuurijsbaan gebruikt als skeelerbaan, als onderdeel van de schaatstrainingen. Tevens worden er jeugdskeelerwedstrijden georganiseerd als onderdeel van de Stouwdamcompetitie. Thialf heeft trainingsgroepen voor jeugd, senioren en recreanten.

Secretariaat AIJC Thialf:

P. van der Vlugt
Vesting 10
6852 CR Huissen
tel. 026-3257664

Secretariaat trainingsgroepen en ledenadministratie

P. Niermeijer
Verlengde Prümelaan 83 A
6824 JW Arnhem
026 - 4428842

RETO/THIALF zijn onderstaande bedrijven en instellingen veel dank verschuldigd:

Gemeente Arnhem
Dienst CEWES van de gemeente Arnhem
KPNTelecom Arnhem
GTI Arnhem bv.
Slokker Bouwmaatschappij Apeldoorn
Jehago interieurbouw Arnhem
KEMA Arnhem
Verag vloerenbedrijf en Handelsonderneming Arnhem
Ascom Holding bv Arnhem

ARNHEMSE COURANT SPORTCAFÉ MAANDAG 8 JUNI 1998

Locatie: Clubgebouw RETO/Thialf, Arnhem

Aanvang: 20.00 uur

Presentatie: Redactie Arnhemse Courant

Logistiek: Max van den Brink

Techniek: Stadsomroep Arnhem

Verslaggeving: Regioeditie Arnhemse Courant

Fotografie: Fotoreactie Arnhemse Courant

Coördinatie: Nico Hendriksen

Gasten: Rob de Bruin (voorzitter RETO)

Peter Boer (voorzitter Thialf)

J. Woldendorp (sportzaken gemeente Arnhem)

Voorzitter commissie Cranevelt 2000

Cor van de Velden (erelid RETO)

? Hendriksen (Fair Play)

Max Muideman (zanger)

Twee teams (RETO en Thialf) voor sportkwis

Thema: Opening clubgebouw

20.00 uur: Opening Arnhemse Courant Sportcafé, Nico Hendriksen

20.05 uur: Interview met J. Woldendorp, Erik Hagelstein

20.15 uur: Interview met Rob de Bruin, Nico Hendriksen

20.25 uur: Eerste ronde sportkwis, Nico Hendriksen

20.40 uur: Interview met Cor van de Velden, Erik Hagelstein

20.50 uur: Optreden Max Muideman

21.05 uur: Interview met Peter Boer, Erik Hagelstein

21.15 uur: Interview met voorzitter Cranevelt 2000, Erik Hagelstein

21.25 uur: Tweede ronde sportkwis + prijsuitreiking, Nico Hendriksen

21.35 uur: Interview met Peter Boer en Rob de Bruin, Nico Hendriksen

21.45 uur: Interview met ? Hendriksen, Erik Hagelstein

21.55 uur: Optreden Max Muideman

22.00 uur: Sluiting

Reto en Thialf hebben elkaar gevonden

ARNHEM - Ze waren al jaren in gesprek met elkaar. Gisteravond was het zover. IJclub Thialf en wielervereniging Reto zitten nu onder een dak. Op sportpark 't Cranevelt. Daar werd hun gezamenlijke clubgebouw in gebruik genomen.

De opening werd verricht door directeur Johan Woldendorp van de dienst Cewes. Het gebeurde met een feestelijk tintje, want aan de opening was het Arnhemse Courant Sportcafé gekoppeld. Een avond waarop het schaatsen en het wielrennen uiteraard centraal stonden.

Voor Rob de Bruin kon de dag niet meer stuk. De voorzitter van Reto had al jarenlang gezien dat zijn club het aan de Conradweg op het industrieterrein IJsseloord niet lang meer zou volhouden. Een andere locatie was eigenlijk pure noodzaak geworden. „Er was daar te veel verkeer, het parcours werd ons afgepakt.“

De contacten met Thialf werden uitgediept en Reto kon vervolgens de spulletjes naar het Crane-

mer gedacht. Niet nodig, vinden beide clubs, ze kunnen zichzelf bedruipen. Thialf heeft klanten genoeg, en dat komt vooral door de prachtige ijsbaan. Een baan met een toplaag van 'wit asfalt', zoals Boer nog eens vertelde. „Als er op slootjes en vijvers nog niet geschaatst kan worden, kan dat bij ons wel. We zijn altijd als eerste open“, zei Boer. Het geheim zit hem in dat witte asfalt dat de warmte reflecteert en de kou vasthoudt. Het scheelt vier tot vijf graden.

Jaap Eden

Cor van Elden, lid van verdienste van Reto én van de KNWU, keek met bewondering om zich heen.

Deze wielertief! „Er in hart en nieren 78 inmiddels voelde zich prima thuis in het nieuwe clubgebouw. Van jongsaf is Van Elden een wielervan. „Toch gek, want al mijn broers voetbalden.“ Hij kan zich het Arnhemse baanfietsen van voor de oorlog nog goed herinneren. „De eerste baan stamt van 1891, op Klarenbeek. Op het

middenterrein voetbalde Vitesse nog wel eens. Jaap Eden, oud-wereldkampioen schaatsen en wielrennen, kwam speciaal voor die baan in Arnhem wonen. De tweede baan, aan de Remagenlaan, werd in 1933 geopend. Ik heb het baanfietsen altijd de mooiste tak van de wielersport gevonden“, aldus Van Elden.

Aanwezig was ook Ton Verheij, huisarts met passie voor het wielrennen. Hij fietst zelf 12.000 kilometer per jaar, begeleidt vele wedstrijdrenners en adviseert toerfietzers. Deze hobby gaat zover dat Verheij het internet is opgegaan om allerlei fietstechnische vragen te kunnen beantwoorden. „Ik verstuur elke avond wel tien mailtjes“, vertelde Ton Verheij. De vragen zijn zijn velerlei: waarom fiets ik slecht, pijn in de knieën, wat moet ik eten en denken? Een diagnose op afstand volgt op de vragen. „Dat klopt. Maar ik zeg vaak tegen fietsers: kom eens bij me langs. En dat doen ze. Vanuit het hele land.“

Het AC Sportcafé werd gisteravond wederom opgeluisterd met de sportquiz. De strijd ging tussen de ploegen van Reto en Thialf. De drie mannen van Thialf wonnen met 8-6 en plaatsten zich voor de finale.

Presentatie: Erik Hagelstein, Nico Hendriksen
Techniek: Stadsomroep Arnhem
Verslaggeving: Rinus Veltorst

velt overbrengen. Beide clubs investeerden 25.000 gulden en mogen nu met trots naar het clubgebouw kijken. De Bruin: „We hebben hier alles wat we wensen.“ 'Bijna alles' was beter geweest. Want Reto heeft nog een parcours nodig. „We trainen nu op Papendal. Maar voor de jeugd is dat eigenlijk nog te ver weg. Het liefst hebben we hier in de buurt een stratenparcours. Of op dit sportpark. Voor het houden van de clubwedstrijden zou dat ideaal zijn. Maar of dat lukt? We blijven hopen, Reto bestaat bijna tachtig jaar, en onze ambitie is er een bloeiende omnivereniging van te maken, met een bloeiende jeugd- en toerafdeling. De eerste stap is gezet: we hebben nog nooit zo'n fijne accommodatie gehad.“

Peter Boer, voorzitter van Thialf, kon het slechts beamen. Er zijn goede afspraken gemaakt met beide besturen over het beheer van het gebouw. Nee, aan een verdergaande samenwerking is nim-

◆ De ploegen van Reto (links) en Thialf achter de tafel voor de sportquiz. (Foto BBF/Ben Balster)

Voorzitters van RETO 1920 tot 2010

A. Frank
 J. van Lambaarts
 G. Staal
 W. Reinhard
 J. Tardijn
 W. van Anholt
 Dhr. Walraven

W. Takke
 C. van Voeren
 T. de Korver
 P. Moens
 L.A. Schilt
 W. Kers

1962 }
 1963 } G. Jansen
 1964 }

1965 } B. v.d. Anker

1966 }
 1967 }
 1968 } R.J.Derksen
 1969 }
 1970 }

1971 }
 1972 } A.G. Martens
 1973 }
 1974 }

1975 }
 1976 }
 1977 }
 1978 }
 1979 } E. Hermeling

1980 }
 1981 }
 1982 }
 1983 }
 1984 }

1985 }
 1986 }
 1987 } J. Mulder
 1988 }
 1989 }

1990 } G.G.L.A.C. de Mari

1991 }
 1992 }
 1993 }
 1994 }

1995 }
 1996 } R. de Bruin
 1997 }
 1998 }
 1999 }

2000 }
 2001 }
 2002 }

2003 }
 2004 }
 2005 } W. van Gijn
 2006 }
 2007 }

2008 }
 2009 } P. van der Steur
 2010 }